

Serebral Palsili Bireyler İçin Ergoterapi ve Fizyoterapi

Bu kitap, uzun yıllar boyunca birlikte çalıştığımız; bize ilham kaynağı olan ve öğrenmemize katkıda bulunan serebral palsili bireyler ve ailelerine ithaf edilmiştir.

Serebral Palsili Bireyler İçin Ergoterapi ve Fizyoterapi Değerlendirme ve Tedavide Probleme Dayalı Yaklaşım

Editörler

Karen J Dodd

Christine Imms

Nicholas F Taylor

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Gonca Bumin

© Hipokrat Yayınevi 2018

ISBN: 978-605-9160-73-5

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Çeviri Hipokrat Kitabevi'nin tek sorumluluğunda yapılmaktadır. Uygulayıcılar ve araştırmacılar, burada açıklanan her türlü bilgi, yöntem veya deneyin değerlendirilmesinde ve kullanımında her zaman kendi deneyim ve bilgilerine güvenmeleri gerekmektedir. Tıp ve fizyoterapi bilimindeki hızlı gelişmeler nedeni ile uygulamalardaki değişimler takip edilmelidir. Yasalar ölçüsünde Mac Keith, yazarlar, editörler veya katkıda bulunanlar tercümeden veya burada yer alan herhangi bir yöntem, ürün, talimat veya fikirlerin kullanımı veya iletilmesinden veya ürünlerin yükümlülüğü, ihmali veya başka bir sebeple kişilerde veya mülkte oluşabilecek herhangi bir yaralanma ve/veya zarardan ötürü sorumluluk kabul etmez.

Orjinal Eser Adı

Physiotherapy and Occupational Therapy for People with Cerebral Palsy:

A Problem-Based Approach to Assessment and Management

Orjinal Eser Yayıncısı

Mac Keith Press

Orjinal ISBN

978-1-898683-68-1

Editörler

Karen J Dodd

Christine Imms

Nicholas F Taylor

Çeviri Eser Adı

Serebral Palsili Bireyler İçin Ergoterapi ve Fizyoterapi

Değerlendirme ve Tedavide Probleme Dayalı Yaklaşım

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Gonca Bumin

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Süleyman Sırrı Caddesi
No:16/2 Sıhhiye/ANKARA
Tel: (0312) 433 03 05 - 15
www.hipokratkitabevi.com

İçindekiler

<i>Katkıda Bulunanlar</i>	vii
<i>Önsöz</i>	ix
<i>Çeviri Editörünün Önsözü</i>	xi
<i>Katkıda Bulunanlar</i>	xiii

KISIM I: ARKAPLAN: SEREBRAL PALSİLİ BİREYLER İÇİN TEDAVİYİ PLANLAMADA ANAHTAR KONULAR

1. Kitabın klinik muhakeme yaklaşımına giriş	1
Christine Imms, Karen J Dodd ve Nicholas F Taylor <i>Çeviren: Gonca Bumin</i>	
2. Serebral palsi nedir?	7
Christine Imms ve Karen J Dodd <i>Çevirenler: Gonca Bumin, Mustafa Cemali</i>	
3. Ailenin bakış açısını anlamak: Serebral palsili bir çocuğa ebeveynlik	31
Helen Bourke-Taylor <i>Çeviren: Beyza Poyraz</i>	
4. Terapiye genel bakış	40
Karen Dodd, Christine Imms ve Nicholas F Taylor <i>Çevirenler: Gökçen Akyürek, Fulya Damla Çolak</i>	

KISIM II: OKUL ÖNCESİ DÖNEM

Başlangıçta

5. Karmaşık ihtiyaçları olan bebek	73
Sarah Foley ve Susan Greaves <i>Çevirenler: Zeynep Kolit, Güzde Önal</i>	

İkinci adım

6. Erken müdahale	92
Karen J Dodd ve Susan Greaves <i>Çevirenler: Fatma Gün, Güleser Güney</i>	
7. Küçük çocuklar için modifiye kısıtlayıcı zorunlu terapi	114
Margaret Wallen ve Christine Imms <i>Çeviren: Cemre Bafra</i>	

İçindekiler

Okula hazırlık

8. **Aktivite performansının hedef odaklı eğitimi** 130
Brian Hoare ve Christine Imms
Çeviren: Damla Aygün
9. **Alt ekstremitede botulinum toksin A enjeksiyonlarının rolü** 146
Pam Thomason ve Kerr Graham
Çeviren: Cemil Yıldız

KISIM III: OKUL DÖNEMİ

İşleri kolaylaştırmak

10. **Tek aşamalı çok seviyeli cerrahiden sonra fizyoterapi (SEMLS)** 159
Adrienne Harvey
Çevirenler: Bülent Elbasan, Kübra Özdamar
11. **Üst ekstremitte cerrahisi sonrası ergoterapi** 177
Josie Duncan
Çeviren: Büşra Kaplan

Ortaokula geçiş

12. **Ortaokullar için okul temelli ihtiyaçların ve teknolojik desteklerin yönetilmesi** 191
Margeret Mayston
Çeviren: Damla Ece Irmak

Kendin yap

13. **Adolesanlar için kuvvetlendirme eğitimi** 209
Nicholas F Taylor ve Karen J Dodd
Çevirenler: Gökçen Akyürek, Metin Özsezen

KISIM IV: YETİŞKİNLİK

Oradan ayrılmak

14. **Yetişkinliğe geçiş** 230
Mary Law ve Debra Stewart
Çeviren: Büşra Yıldız

Topluma giriş

15. **Karmaşık engeli olan genç yetişkin** 245
Barbara Scoular ve Cristine Imms
Çeviren: Rüiyagül Durmaz

Sağlıklı kalmak

16. **Yetişkinlik dönemi** 260
Karen J Dodd, Nicholas F Taylor ve Christine Imms
Çevirenler: Metin Özsezen, Gökçen Akyürek, Sinem Salar

- Ek: **Serebral palsili bireylerin değerlendirilmesi** 282
Çeviren: Sinem Salar

- Dizin 305

Katkıda Bulunanlar

Helen Bourke-Taylor, Lecturer, School of Occupational Therapy, La Trobe University, Melbourne, Victoria, Australia

Karen Dodd, Associate Dean, Division of Allied Health, School of Physiotherapy, La Trobe University, Melbourne, Victoria, Australia

Josie Duncan, Senior Occupational Therapist, Occupational Therapy Department, The Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Sarah Foley, Senior Clinician, Physiotherapy, Kids Plus Foundation, Geelong, Victoria, Australia

Kerr Graham, Professor of Orthopaedic Surgery, Hugh Williamson Gait Analysis Laboratory, The Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Susan Greaves, Senior Occupational Therapist, Occupational Therapy Department, The Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Adrienne Harvey, Post-Doctoral Fellow, CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster Child Health Research Institute, Hamilton, Ontario, Canada and the Murdoch Children's Research Institute, Melbourne, Victoria, Australia

Brian Hoare, Senior Occupational Therapist, Victorian Paediatric Rehabilitation Service, Monash Medical Centre, Clayton, Victoria, Australia

Christine Imms, Senior Lecturer, School of Occupational Therapy, La Trobe University, and Senior Occupational Therapist (Research), The Royal Children's Hospital Research Affiliate, Murdoch Children's Research Institute, Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Katkıda Bulunanlar

Mary Law, Professor and Associate Dean (Health Sciences) Rehabilitation Science, Co-Founder, CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster University, Institute of Applied Health Sciences, Hamilton, Ontario, Canada

Margaret Mayston, Senior Teaching Fellow, Department of Neuroscience, Physiology and Pharmacology, Division of Biosciences, University College London, London, UK

Dinah Reddihough, Associate Professor, Developmental Medicine, The Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Barbara Scoullar, Senior Clinician, Occupational Therapy, Young Adult Complex Disability Service, St Vincent's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Debra Stewart, Assistant Dean, Occupational Therapy Program, School of Rehabilitation Science, McMaster University, Institute of Applied Health Sciences, Hamilton, Ontario, Canada

Nicholas Taylor, Professor of Physiotherapy, School of Physiotherapy, La Trobe University, Melbourne, Victoria, Australia

Pam Thomason, Senior Physiotherapist and Service Manager, Hugh Williamson Gait Analysis Laboratory, The Royal Children's Hospital, Melbourne, Victoria, Australia

Margaret Wallen, Senior Occupational Therapist (Research), Occupational Therapy Department, The Children's Hospital at Westmead, Westmead, New South Wales, Australia

Önsöz

Bu kitap serebral palsili çocuk ve yetişkinleri tedavi eden ergoterapistler ve fizyoterapistler için pratik bir rehberdir. Bu kitap gelişimsel terapistler için yararlı bir kaynak olmasının yanı sıra ergoterapi ve fizyoterapi öğrencileri, serebral palsili bireyler, aileleri ve bakım verenleri de hedeflemektedir. Tıbbi profesyoneller, hemşireler, konuşma terapistleri, ortez uzmanları ve diyetisyenler gibi serebral palsili bireylerin ihtiyaçlarını destekleyen diğer sağlık profesyonelleri içinde ilgi çekicidir.

Son kırk yıldan fazladır bu kitapta bahsedildiği gibi nörolojik engel alanında çok önemli gelişmeler olmuştur. Dahası, normal ve anormal sınırlayıcı kavramların ötesine geçtiğimiz ve bireysel kapasite, yetkinlik, performans ve insanların en iyi kapasitelerinin gerçekleştirilmesini teşvik eden veya engelleyen unsurlar hakkında düşünmeye hazır olduğumuz yönünde yeni görüşler var. Bu yaklaşım hem çocuk hem de aile için bir meydan okuma olarak düşünülmelidir. Bu yaklaşımda sadece defisite veya duruma odaklanarak tipik bir vakaya basit formüle edilmiş yaklaşımları uygulamak değil spesifik bir topluluğun güçlü yönlerine dayalı özellikleri ile çalışmaya fırsat sağlamaktadır.

Editörler, metinler ile bilgilendirmek için alanımızla ilişkili birkaç mevcut yol üzerinde durmuşlardır. Bunlar Aktivite Performansı Süreç Modeli, Dünya Sağlık Örgütü'nün İşlevsellik Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması ve çocuklar ve aileleri için hizmet sağlamaya yönelik aile merkezli yaklaşım prensiplerinin uygulanmasıdır. Editörler katkıda bulunan yazarların ortak bir şablon içinde kitabın ana unsurunu oluşturan vaka örneklerini yazmalarını ve tartışmalarını istemiştir. Bu yapısal ve kavramsal tutarlılık ile kitabın mimarisi oluşturulmuştur ve okuyucu hangi konunun geleceğini kolaylıkla anlayabilir ve yazarlar gibi düşünmeye başlayabilir.

Önsöz

Kitap dört bölüme ayrılmıştır. İlk dört bölüm tüm metin boyunca anlatılan klinik muhakeme yaklaşımı hakkında bilgi sağlamaktadır. Buradaki serebral palsi tartışması aile üzerine odaklanmayı ve terapiye genel bir bakışı kapsar. Bu bölümler kitabın geri kalan kısmında da etkili bir şekilde sunulmuştur. İkinci kısımdaki beş bölüm okul öncesi yılları, gelişimin bu fazı hakkındaki bir dizi temayı ve ailelerin karşılaştıkları zorlukları açıklar. Her bölüm yararlı olacağını düşündüğümüz kavramları bir vaka sunumuyla ele alarak inşa edilmiştir. Üçüncü kısımdaki 10-13 arasındaki bölümler çocuk ve gençler için okul yıllarındaki önemli konuları ve yetişkinliğe geçişteki zorlukları anlatmaktadır. 4. kısımdaki son üç bölüm ise serebral palsi konusunda bir kitap için önemli olan (sıklıkla çocukların durumu olarak düşünülür) yetişkinlik konularını anlatmaktadır.

Bu kitap serebral palsi tedavisinde tüm terapileri veya okul yaklaşımlarını anlatan bir kitap olarak algılanmamalıdır. Daha çok tüm motor bozuklukları (tüm kaba motor fonksiyon sınıflandırma sistemi seviyelerini (KMFSS)) sunmak için probleme dayalı yaklaşım zekice yapılandırılmıştır. Vaka örneklerindeki bireylerin yaşları 6 aydan 45 yaşına kadar değişmektedir ve karşılaştıkları zorluklar değişmektedir. Sonuç olarak okuyucular problem çözme yaklaşımını anlayarak çalıştıkları çocuk, genç ve aileler adına çözüm geliştireceklerdir. Bu bağlamda kitap, asla formüsel cevapları olmayan karmaşık sorunların geniş bir yelpazesinde pratik bir yaklaşımın mükemmel bir örneğidir.

Gelişimsel engelliler ile ilgili pediatrik eğitimime başladığım zaman meslektaşlarımızın rolleri, sorumlulukları ve yetenekleri konusunda çok deneyimsizdim. Engelli çocukların değerlendirilmesi ve tedavisi ile ilişkili olarak terapistler, psikologlar ve diğer sağlık profesyonelleri ile ilgili fikrim yoktu. Gerçek şu ki hala maalesef doktorlar olarak çoğumuz, ilgili disiplinlerdeki meslektaşlarımızın çalıştığımız çocuklara ve gençlere sunabileceği tedaviler hakkında çok az bilgiye sahibiz. İlk eğitimimde bu mükemmel kitabın sayfalarında çok iyi sunulan içerikten ve yaklaşımlardan yararlandığım açıkça belli olurdu.

Okuyuculara bu kitabı meslektaşlarıyla paylaşmalarını, tartışmalarını ve buradaki fikirleri kendi uygulamalarına yansıtmalarını tavsiye ediyorum. Eğer bunu yapabilirlerse, yazarlar alanın biraz daha ileriye taşınması hedefini başarıyla tamamlayacaklardır.

Peter Rosenbaum
Hamilton, Kanada

Çeviri Editörünün Önsözü

Serebral palsi hem ergoterapistler hem de fizyoterapistlerin özel eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinde en çok karşılaştığı ve önemle üzerinde durulması gereken konulardan biridir. Serebral palsi rehabilitasyonu interdisipliner ekip yaklaşımını gerektirir. Özellikle Ergoterapistler ve Fizyoterapistler serebral palsi rehabilitasyonunda bireylerin günlük yaşam becerilerinde bağımsızlığı ve toplumsal yaşama katılımı için omuz omuza çalışan sağlık profesyonelleridir ve her iki disiplinin yakın işbirliği içinde çalışması önemlidir. Bu kitap serebral palsili çocuk ve yetişkin bireyler için Ergoterapi ve Fizyoterapi yaklaşımlarını vaka örnekleriyle en iyi şekilde sunmaktadır. Özellikle farklı yaş ve farklı problemlere sahip her bir serebral palsili vaka örneğinde aktivite performans süreç modeli ile değerlendirme ve müdahale yaklaşımları detaylı şekilde anlatılmaktadır. Bu yönüyle ergoterapi ve fizyoterapi öğrencileri, serebral palsi rehabilitasyonu ile ilgili çalışan ergoterapistler, fizyoterapistler ve ailelerimiz için çok önemli bir rehber kitap olarak yol gösterici olduğunu düşünüyorum.

Bu kitabın hazırlanmasında özveriyle çalışan ve emek veren tüm arkadaşlarıma ve Hipokrat yayınevinden Sayın Ali Çelik ve kitabın dizgisini titizlikle tamamlayan Sayın Hüseyin Çağlıkasap'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Tüm akademik yaşantım boyunca her zaman sabırla beni destekleyen sevgili eşim Prof. Dr. Ali Bumin ve sevgili kızlarım Gizem ve Selin'e sonsuz teşekkürler...
Faydalı olması dileğiyle hepinize iyi okumalar...

*Prof Dr Gonca BUMİN
18 Ocak 2018, Ankara*

Katkıda Bulunanlar

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Gonca BUMİN

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Prof. Dr. Cemil YILDIZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi

Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

Doç.Dr. Bülent ELBASAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Dr. Fzt. Gökçen AKYÜREK

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Dr. Fzt. Sinem SALAR

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı

Dr. Metin ÖZSEZEN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi

Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

Uz. Fzt. Mustafa CEMALİ

Yeni Kurtuluş Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Erg. Damla AYGÜN
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı

Erg. Gözde ÖNAL
Iceberg Çocuk Gelişim Merkezi

Erg. Fatma GÜN
Leksia Kişisel Gelişim ve Danışmanlık Merkezi

Erg. Güleser GÜNEY
Düzce Atatürk Devlet Hastanesi

Erg. Beyza POYRAZ
Puzzle Çocuk ve Gelişim Merkezi

Erg. Büşra KAPLAN
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı

Erg. Damla Ece IRMAK
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı

Erg. Cemre BAFRALI
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı

Erg. Rüya Gül DURMAZ
Biruni Üniversitesi Ergoterapi Bölümü

Erg. Zeynep KOLİT
Duyum Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Erg. Büşra YILDIZ
Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi Anabilim Dalı